

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VI me, 1480

D[omi]nica septima post penth[ecostes] Sermonis quinquagesimi sexti

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

Et dimisit eos magna namque suauitate ubi. et admiratione vehementi virtutis christi detinebant. ita ut nisi ipso iubente non recederent. Jo. 6. demine ad quem ibimus verba vite eterne habes. Rogemus ergo deum etc.

Unica septima post penth. Sermonis quinquagesimi sexti. prima pars

Attendite a falsis prophetis etc. Math. 7. hoc idem legitur Luc. 6. Magis fallimur in noticia hominum quam in noticia cuiuscunque alterius rei. frequentius quos meliores credebamus. peiores repimus. unde bene dicebat antiquo puerbio Non est cognoscere amicum priusquam minima salis assumat. Christus vero qui scrutatur renes et corda hominum in presenti euangelio docet omnem simulatam iusticiam atque doctrinam agnoscere. tria proponens nobis. Primo enim tangit falsitatis noticiam. Secundo falsorum penam. ibi. omnis arbor. Tercio veritatis gloriā. ibi. non omnis qui dicit. Circa primum quatuor facit. primum enim utile documentum. nam secundum Christi. firma tutela salutis est scire quem fugias. unde dicitur. Attendite. Christi. non inquit dixit aspiciat et attendite. Ad ubi enim certa est res aspiciat. ubi vero incerta attendit. et caute et diligenter considerat. quia igitur falsi prophete occulte sub specie sanctitatis veniunt. ideo dicitur. Attendite a falsis prophetis: prophete hoc loco intelligunt doctores ecclesiarum. qui sacram scripturam interpretantur. neque enim ut dicit Crisostomus. potest quis propheticos interpretari sensus nisi per spiritum prophetie. Et nota quod isti doctores sunt falsi prophete tripliciter veritatem obmittendo. scilicet veritatem doctrine in iustitie et vite. Veritas doctrine quod dupliciter relinquit. Primo per falsam et perversam scripturam intelligendam. et tales prophete sunt omnes heretici. qui aliquando etiam signis et mirabilibus conantur falsam doctrinam confirmare Deum. 13. Si surrexerit in medio tui propheta. et predixerit signum atque portentum quod euenerit dixeritque tibi eam et sequimur deos alienos. non audies verba prophete illius. sed talis propheta interficietur. Nam etiam magi pharaonis fecerunt mirabilia. Secundo veritatem doctrine relinquunt simplices predicatorum precepta scripture expositionem ea enim docet que non intelligunt Isa. 28. Sacerdotes et prophete nescierunt. Eze. 13. ve prophetis insipientibus qui secunt spiritum suum. et nihil vident. Zach. 13. confundentur prophete unusquisque ex visione sua. Tercio veritatem doctrine relinquunt fabulatores. qui cum deberent verbum dei annuntiare. vana annuntiant. ut aures demulceant audientium. Jere. 13. In prophetis samarie vidi fatuitatem. tales videmus

libenter audiri tpe isto. de quo ap[osto]lus. erit tps cum sanaz doctri-
 nā nō sustinebūt. s[ed] ad sua desideria coacuabūt sibi mgros pru-
 rientes aurib[us]. ⁊ a veritate quidē auditū auertēt. ad fabulas at-
 conitētē Quarto relinquit veritas doctrine supflua doctō. qua
 les sūt qui p[ro]dicant de sole luna ⁊ syderib[us]. qui liz veri sint p[ro]ph[et]e
 Ptolomei et Aristotl[is]. falsi tñ sūt p[ro]ph[et]e xp̄i de quib[us] d[icitur] Tren.
 2. nō est lex. ⁊ p[ro]ph[et]e nō iuenerūt visionē a d[omi]no. B Sedo
 dicunt falsi p[ro]ph[et]e eo q[uod] relinquāt veritatē iusticie. nō resp[on]dēt
 p[ec]cā et scelera. de quib[us] Tren. 2. p[ro]ph[et]e tui viderunt tibi stulta
 et falsa. nec appiebant iniquitatē tuā. vt te ad p[er]niciam puocarent.
 Ista vero veritas tripliat relinquit. s. timore q[uod] vt dicit. 3. Re.
 19. p[ro]ph[et]as d[omi]ni occiderunt. Sz contra dicit. Eze. 3. Ne timeas a
 facie eor[um]. ecce dedi faciem tuam valentiorē facieb[us] eor[um] ⁊c. Sedo
 ista veritas relinquit fauore seculi. dicit em̄ Ambro. libere veri-
 tatē p[ro]dicātes. ⁊ prauē vitę gesta arguentes nō habent gradaz
 apud hoīes. Ista. 29. arguentē in porta subplātabūt. id quidā
 p[ro]dicatores applaudent malefactis. vt p[er]sec[ut]orib[us] placeant Jere.
 5. p[ro]ph[et]e p[ro]ph[et]abant mēdaciū. ⁊ sacerdotes applaudebāt manib[us]
 suis. et p[ro]ph[et]us me[us] dilexit talia Tercō relinquit ista vitas cupi-
 ditate comodi tp[or]alis. timētes em̄ p[er]dere elemosinas vsurario[rum].
 nō arguūt eor[um] scelera. eze. 13. p[ro]ph[et]e violabāt me ad p[ro]ph[et]am meū
 p[ro]p[ter] pugillū ordei ⁊ fragmē panis. vt iterficārēt aīas q[ue] nō mo-
 riant. ⁊ viuificārēt aīas q[ue] nō viuūt. de talib[us] d[icitur] Mich. 3. q[uod] si
 quis nō dederit in ore eor[um]. q[uod] sp[irit]us sc̄ificat sup eos p[ro]ph[et]am. ⁊ infra.
 p[ri]ncipes eius in munerib[us] iudicabāt. et sacerdotes ei[us] in mercede
 docebāt. p[ro]ph[et]e eius in pecunia dinabāt. C Tercō dicunt
 falsi p[ro]ph[et]e qui relinquūt veritatē vitę. docentes alios que ipsi
 nō obſeruant Jere. 23. In p[ro]ph[et]is iher[osol]im vidi similitudinē ad al-
 terantiū. et iter mēdaci d[is]portauerunt manus pessimo[rum]. vt nō
 conitērentur vnusquisq[ue] ad malicia sua. facti sūt mihi sodomā.
 veruz q[uod] nulla falsitas recipit nisi aliqua veri similitudine palli-
 etur. additur d[icitur] sequent[er]: Qui veniūt ad vos: Isti omnes falsi p[ro]ph[et]e
 veniūt. sed nō missi a d[omi]no Jre. 23. nō mittebā p[ro]ph[et]as. et
 ipsi currebant. nō loquebar ad eos. et ipsi p[ro]ph[et]isabāt. vnde ⁊
 ob hoc etiā falsi sunt. q[uod] absq[ue] diuina auctoritate veniūt: in ve-
 stimētis om̄iū: Dues sūt xp̄iani quor[um] vestimēta sūt spēs xp̄ia-
 nitat[is]. et cultus religionis. sic p[er]dere ieiuniū elemosinas ⁊ c[etera]
 tera queq[ue] sanctitatis signa. que vestimēta falsi p[ro]ph[et]e assumunt.
 vt sub eor[um] pallio paupes decipiant. nulla ergo res vt dicit
 Criso. sic bonū exterminat. sicut simulatio. naz malū sub specie
 boni celatū. dū nō cognoscit nō cauet: Intrinsec[us] at[que] i[n] cor de

Sermo

et animi appposito: sūt lupi rapaces: iuxta vulgare puerbiū. lupus mutat pilū. sed nō dimittit viciū. qz eas oues rapit. quas rū vestimenta induit. magnū em̄ periculū esset si lupi possent assumere tegimē ouīū. qz ex ipso gregē inuaderent. sic etiam periculū grande est. cū malicia latet sub spē sanctitatis. ¶ Et attendendū. qz licet plurimīs modis aliqui sint falsi pphete. nō tñ omēs sunt lupi rapaces qz vt dicit crisostomus. catholici doctores si peccatores fuerint. serui quidē carnis erūt non tñ lupi rapaces. qz non hñt appositū perdere xpianos. sed lupi rapaces hoc loco sūm crisostomus. maxie heretici intelligunt. qui sub aliquo pallio veritatis in miscendo vera falsis. simpliciū animas rapiunt fide. de quibz act. 20. Scio qz post discissionē meā intrabūt in vos lupi graues nō pcentes gregi. Itē lupi rapaces sūt etiā viciosi predicator et prelati. qui sub spē sanctitatis et honestatis rapiūt corā populo sibi credentiū ad potandū. talis fuit sicheem filius hemor. qui rapuit dinā et dormiuit cū ea. vt legitur gene. 34. talis lupus fuit etiā amon filius dauid qui rapuit thamar sororē suam. vt legitur 2. reg. 13. Itē sūt lupi vespertini vastātes ad vespērā. vt dicit iere. 5. Omnis em̄ qui male agit odit lucē. Itē lupi rapaces etiā intelligunt qui sub pallio paupertatis bona tpalia rapiunt. et vsuras et queqz mala ablata suscipiūt Eze. 22. quasi lupi rapientes predā auare sedando lucra. de quibz mich. 2. Concupierunt agros et violentē tulerunt. et domos rapuerunt. ¶ Secūdo post istoz notitiā: a fructibz eoz cognoscetis eos: licet lanā ouis lupus possit assumere. non tñ generabit agnū. sed lupū nec faciet opera ouis sed lupi. Itē exemplū de cato monacho. Itē exemplū de lupo peregrināte. qui voluit asinū manducare qz petrosiliū comederat monasterij. Reuera non ē simulatio que aliqui non pateat. vñ falsi pphete heretici cognoscunt. ab hoc fructu qui ē fideles separe ab ecclesia. qz omēs heretici conati sūt. vt dulanus lumbarus dieb. nris. simulata etiā honestas nō durat. sed vbi tps affuerit erumpit cupiscentie fructus. non em̄ possibile ē vt tñ diu mala radix bona sit recta cortice. et aliqui non pducant impietatis fructū. rursus vt dicit Xu. cū operint falsi pphetis qui commoda tempalia querunt ea negari que paupertatis velamine sicuti sunt vel habere cupierunt. tunc necesse ē vt appareat an lupus in ouina pelle sit. vel ouis in sua. Tercio similitudinē adducit. que affirmat superiorem sententiā. pbat em̄ in parabola qz a fructibz sint cognoscendi: nunquid colligunt de spinis vuas: fortasse vitis erit in spinis. tñ nō colligit vua de spinis. sed de vite. ita boni in presenti vita p-

mixti sunt malis. bonus tñ fructus nō de malis sed de iustis col-
ligit. Aliaz adducit pabolaz: aut: supple nūqđ colligunt agri /
cole: de tribulis ficus: tribuli sunt rubi qui nō ficus h̄ amaro
fructus pducit. etiā si p̄mixti sint ficibz Et attende qđ fructum
bonoz ap̄paruit vne qđ ficui. vna quidez plura cōtinet. grana
cōnexa. cuius liquor letificat cor hominis. sic opa iustozū sunt in
gaudio et caritate. Gal. 5. fructus aī spūs. caritas. gaudiū. pax
et. fructus v̄e siculne h̄z dulcediez et suauitate sic et opa iustoz
plana sūt mansuetudie benignitate dulcedie et suauitate. 2. Cor.
6. in oibz exhibeam9 nosmetipsos sicut dei mīstros in suauitate
in spūscto. in caritate nō fida et. Quarto pabolice supiores pa-
bolas. p̄posito applicat qđ sicut nō colligit vna de spinis. nec fi-
cus tribulis: Et sic ois arbor bona bonos fruct9 facit: vt me-
rito ex suo fructu arbor possit cognosci: mala aī arbor fructus
malos facit: iō v̄ez est qđ dixerat sup a fructibz eoz cognosce
tis eos: Et nota qđ noīe arboris significat hō. vñ grece homo
dicit̄ antropos et arbor euerfa. qđ vt dicit̄ phi quod est radix
in arbore. hoc est os in hoīe. sicut em̄ arbor trahit alimētū a ra-
dibz. sic anima ab ore. Rami vero istius arboris sunt manus
et pedes. ceteraq; mēbra. bene igit̄ est homo arbor euerfa. qđ ra-
dix eius est sursum. rami vero deorsū. Cuius arboris cōsideremus
radicē sup̄iē. et ramos. radicē em̄ deus voluit esse sursum. vt mēs
hominis esset in celo fixa. et inde traheret alimētū spūale. iuxta
illud Quiddi. Cetera cum pua spēdēt aīāq; terrā. Os homi-
sublime dedit. celumq; tueri. Iussit et erectos ad sydera tollere
vultus. Et quidā hanc radicē figunt in terra auaricie. quidā in
fimo luxurie. qđaz in petra supbie. aliis in spinis iracundie. mul-
ti in arena vanitatis. Eze. 17. radices eius subitis illaz erāt. er-
go ne p̄sperabit. Nonne radices eius euellent. iam em̄ securis
ad radicē arboris posita est. Mat. 3. Stips istius arboris de-
bet habere reditudinis veritatē. Rami sunt versus terram. qđ de-
bet bene opari in mundo isto. Isti rami in foliis debent habere
vindictatē. in quo notatur p̄seuerācia virilit̄ bonū agēs In flo-
ribz debet pulchritudinē. et honestatem in fructu vero suauis-
tatem. qđ si arbor ista radices in celo fixas habuerit. stips eius
erit edus. rami cooperti foliis. decorati floribus. et ditati fructi-
bus. vt merito bona arbor dici possit. Mala erit vero arbor si
radices in mūdo fixerit. quia de malo humore non procedit nisi
malus fructus et.

Secda pars

Secundo cum dicitur. Non potest arbor. tangit gene-
raliter et falsoz p̄phetaz et quorūcumq; peccantium

Sermo

statu et tria fac. primo ponit statu eorum in presenti qui est bonos malum fructu producere non posse. malos vero non posse bene operari. Non potest arbor bona malos fructus facere: ecce quante securitatis est status bonorum hominum quicquid enim fecerint. dum sunt arbor bona radicata in celo. bonus fructus est. quia mali operari non possunt. 1. Re. 10. fac quaecumque inuenerit manus tua. quia dominus tecum est: nec arbor mala fructus bonos facere: quicquid enim operantur mali homines. siue ieiunant siue largiantur elemosinas. siue pigriunt. non est bonus fructus. licet boni fructus colore habeant. et hoc ideo quia talis operatio non praestat ad meritum vite eterne. cum radix istius fructus non sit radicata in celo. trahens humorem caritatis et gratie. Ecce igitur quod infelix est status malorum hominum. ut tollat eis bene posse operari. tollit enim peccatum libertatem. ut homo qui seipso lapsus est. seipso resurgere non possit. nec bene operari. Jere. 13. si mutare potest antiops pelle suam. aut pardus varietates suas. et vos poteritis bene facere cum didiceritis malum. Attendendum tamen est. quod licet dum aliquis malus est. nunquam possit bene operari. tamen ut dicit Augustinus. potest fieri dei adiutorio. ut qui erat mala arbor. efficiat bona quorum auxiliis. scilicet irrigatione lacrimarum penitentiae. transplantatione desideriorum in celum. abstensione carnis voluptatis. cultura sollicitudinis. quibus dei adiutorio expeditis. mala arbor sit dei agricultura. ut sit bona arbor et fructus bonos producat. Saulus enim et Maria magdalena cum essent male arbores. bonum fructum fecerunt. Secundo ponit alium statum malorum in futuro qui est pene eterne: Omnis arbor qui non facit fructum bonum eradet et in ignem mittetur: Si tanta est pena sterilis arboris que fructum bonum non producit. quanta esse putatis penam arboris secunde malis fructibus. non enim dicit de ea illud. Luc. 9. Succidite infructuosam arborem. ut quid etiam terram occupat. sed magis succidite praeiosam ut quod etiam am terram videat. Nota quod duplex est pena futura. peccatorum. una est exarsio. altera est missio in ignem. Exarsiones eorum sunt quinque. Prima est mors per quam eraduntur a vita presenti ut non liceat diutius perfrui ipsius mundi voluptatibus quibus erant colligati. Isa. 38. praesentia est velut a terrente vita mea. dum adhuc ordiner succidit me. hec praesentia mortis amara est. cum relinquunt ea quibus fruebantur illicita. Ecclesi. 41. O mors quod amara est memoria tua. si memoria multo magis experientia. homini iusto et pacem habenti in substantiis suis. Secunda exarsio peccatorum est. qua eraduntur a consortio beatorum licet enim in mundo isto simul sint. male et bone arbores. eraduntur tamen in futuro. et ista exarsio amarior est quam praesentia. videntes peccatores. quia iusti reputati sunt inter filios dei. turbabuntur timore

horribili p̄ a gustia spūs gemētes etc. Isa. 10. excelsi statura succi-
dent et sublimē hūiliabunt Tercia exasio est amarissima. qz ex-
adunt ne videant gl̄iam dei. Ista exasio maior est omni pena
vñ Criso. multi gehēnaz solū abhorrent. ego at exasione illam
gl̄ie multo amariorē gehenna iudico. quod appet ex pena quā
habuit absalon ex eo qz fatiez Dauid videre nō poterat Quarta
exasio est miserrima qz tollit et abscidit a reprobis pt̄as om̄is
bone et male opacōis. i. R. 2. Ecce dies veniūt et p̄dā brachi-
um tuū in quo est v̄tus opacōis. Quinta abscisio est terribilissi-
ma. qz abscidit ab eis spes. vt miqz sperent aliqd boni habere
Job. 19. destruxit me vindiē et p̄eo. et quasi auulse arbori ab-
stulit spem meā. Quarta pena peccantiū est gehenna ignis in
qua est fletus et stridor dentū. vbi v̄mis male cōscience corro-
dit aīam et inextinguibilis ignis sine fine cōsumit. Isa. 77. vi-
debūt cadavera eoz qui p̄uaricati sunt in me. vermis eozū nō
morit. et ignis eoz nō extinguit Tercio replicat qz a fructibus
cognoscendi sūt: igit ex fructibz eoz cognosceatis eos: In alia
vita omnia scelera iniquoz patēbūt iustis. ita vt quos plene
hic nō cognouerunt. tūc videntes eoz iniqua que opati sunt
eos plene cognoscant. videbūt em̄ iusti reprobos. sed nō vide-
būt reprobi iustos. tñ vsqz ad diē iudicij mutuo se vidēt vt di-
cit. Gre. nec tñ iusti flectent mīa sup penis eoz. tūc in p̄mptu
eis appeant scelera que digna sūt penis. qn potius gaudebūt
de penis iniquoz. ps. videbūt iusti et letabunt. et sup eū ride-
bunt et dīcet. Ecce hō qui nō posuit deū adiutorem suū. Et ite-
rum. letabitur iustus cum viderit vindictam etc.

Tercia pars.

Tercio cū dicit Non oīs. tangit quibz datur eterna
gl̄oria. ex quo iam p̄misat de pena maloz. Et p̄mo
ostendit qz nō datur premiū regni celestis quibzcuqz
indifferent. etiā credentibz: Non omnis qui dicit mi-
hi dñe dñe: dominus est xp̄us rōne diuinitatis Rursus etiam
dñs est ratione humanitatis nō oīs vero qui cōstituitur eum esse
deū et hōiem. etiā si vtranz cōfessionem dei et hōis corde cō-
fiteatur. et ore: intrabit in regnū celoz: quia vt dicit. Ia. etiā
demonēs credunt et tremiscunt. Et hoc ideo quia multi con-
fessione fidei. aut longis orōnibus dicunt xp̄o. dñe domine. h̄
sūt de numero eoz de quibz. Isa. 29. populus hic labijs appo-
pinquat m̄hi. cor autē eozum longe est a me. et prima Thi. 1.
cōfitent se nosce deū. sc̄is at negāt. oportet igit cōsidere sc̄is qz
ipse sit dñs qd sit qñ ei hūm̄. sc̄do cōdit qd dat regnū dei. h̄

Sermo

qui facit voluntate patris mei qui in celis est: Jo. 6. hec est autem voluntas patris mei qui misit me. ut omnes qui vident filium et credunt in eum. habeant vitam eternam. Ille vero credit in filium qui ea facit que ipse dei filius mandavit: Ipse intrabit in regnum celorum: regnum celeste debet merito dari ei qui facit voluntate patris celestis. qui propter remunerat filium non alienis. sed propriis bonis. Rursusque dignum est eum qui credit sic in filium quod eius servat mandata esse in regno celorum. ubi Christus est. Jo. 17. propter quos dedisti mihi. volo ut ubi sum ego. et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi

Unica octava post penthe. Sermonis quinquagesimi septimi. Prima pars A

Quomodo quidam erat dives qui habebat rem. Luc. 16.

Sic dicit Crisostomus. Oppinio quedam erronea ingenerata est mortalibus quam augere cuncta et bona minuit. et hec est illa oppinio quam homines credunt se quecumque possident in usu vite possidere ut dominum. cuius con-

trariis tunc appetit quoniam de temporalibus istis oportet deo reddere rationem. cum enim dominus huius dispensator reddat alteri rationem manifestum est. quia homines non sunt domini temporalium sed dispensatores. Et hoc totum declaratur in parabola patris evangelii de villico iniquitatis. quod in tres partes dividitur. primo ponitur oratio villici ad reddendum rationem. secundo explicatur eius sagacitas ad futurorum provisionem. ibi ait autem villicus intra se. 3.º amendam ipsius prudentiam ad nostram eruditionem. ibi. Et laudavit dominus. B. Circa primum tria facit. primum. titulus enim villicatus amissio: homo quidam erat dives: homo iste deus est omnipotens qui homo dicitur. eo quod hominem singularem habeat curam et providentiam. ac si homo esset. ipse vero dives est. cuius est celum et terra. et omnia que in eis sunt. de cuius divitiis dixit Agnes virgo. cuius opes nunquam deficiunt. cuiusque divitiis non deficiunt. et attende quod mundum homines illi dicitur divitem. qui bonis temporalibus habundat. Sed hoc non est verum. quia unicuique de seipso credendum est habere autem bona temporalia nunquam dicunt se habundare. et ideo hec bona non faciunt divitem. Et ideo bonis temporalibus ille dives est. qui contentus est his que habet. nec plura querit. quoniam etiam pauperes multi sunt divites. Tho. 5. Sufficiebat nobis paupertas nostra. sed ille est divitior qui ipsas mundi contemnit divitias. Ille vero est divitissimus. qui bonis habundat que sibi tolli non possunt. et hec sunt vere divitiis virtutum et gratie quibus omnibus dives est deus omnipotens. Ipse enim est dives infinita bonitate. Ro. 2. an divitias bonitatis dei contemnis. Dives est multitudo me. Eph. 2. deus qui dives est